

Voormalige achterkant Venlo nu visitekaartje

De nieuwe Maasboulevard

Met een groot feest werd afgelopen september de opening van de nieuwe Maasboulevard van Venlo gevierd. Als onderdeel van de grote stadvisie, hebben de kade en het aangrenzende winkelgebied een metamorfose ondergaan. De Maaszijde van de binnenstad, die in de afgelopen decennia geen fraaie plek was, is het visitekaartje van Venlo geworden. Buro Lubbers ontwierp een hoogwaardige openbare ruimte die als een neutraal maar prachtig uitgevoerd tapijt de nieuwe architectuur omlijst. Een waterbestendig tapijt bovendien: behalve als verblijfs- en evenementengebied dienen de kade en boulevard tevens als waterkering.

Tekst: Geesje Rietveld
geesje@acquirerepublishing.nl

De eerste plannen voor de Maasboulevard kregen in 1992 al vorm. Roel Ramakers, projectleider Openbare Werken gemeente Venlo: "De afgelopen decennia had de stad zich steeds verder van de Maas afgekeerd. De gemeente had het kadegebied een beetje uit het oog verloren waardoor het dé plek was geworden voor louche activiteiten. In de plannen stond dan ook centraal dat de rivier weer bij de stad betrokken moest worden; dat Venlo haar gezicht weer naar de Maas zou richten". De ambitie was om van de boulevard en het aangrenzende

winkelgebied een goed ontsloten en aangenaam vestigingsgebied te maken voor winkels en horeca, en van de kade een geschikte plek voor evenementen. Elk onderdeel moest aaneen geregen worden met een hoogwaardige openbare ruimte waar inwoners en winkelend publiek graag zouden verblijven.

Neutraal tapijt en accentbestrating

In 2005 won Buro Lubbers de openbare aanbesteding voor de Maasboulevard met een voorstel waarin de openbare ruimte voornamelijk fungeerde als 'het cement tussen de verschillende grote bouwprojecten'. De totale herinrichting van het gebied omvatte namelijk ook de bouw van een grote ondergrondse parkeergarage met daarboven een nieuwe winkelveste en 183 luxe appartementen, grenzend aan de kade. Om de openbare ruimte op esthetische en praktische wijze aan te laten sluiten op de nieuwe bebouwing stond Buro Lubbers in nauw contact met de architecten van beide bouwprojecten. Peter Lubbers: "Deze stad heeft al veel eigen kleur en veel mooie, oude elementen die verbon-

den moesten worden aan de nieuwe. Die verbinding moest daarom zo neutraal mogelijk worden, met een hoge kwaliteit in materialen, detailering en afwerking. Als ware het een neutraal, tijdsbestendig tapijt." Deze gedachte kreeg vorm in de keus van één steensoort voor de bestrating van winkelstraten; de warmbruine straatbaksteen Terra Antra van CRH. De straatstenen werden omlijst door zogeheten neggen van donkergrijs

De Oude Markt met granieten zitrand en vierstammige eik

hardsteen. Deze plinten sluiten precies aan op de puien van de winkelpanden en bieden een rechte lijn om de bestrating tegenaan te leggen.

Voor de afwatering is in het midden van het straatprofiel een lijngoot aangebracht. "De afwatering was in veel straten een uitdaging", deelt Ramakers. "We hadden slechts 48 cm ruimte tot het dak van de onderliggende P-garage. Uiteindelijk hebben we in samenspraak met de desbetreffende aannemer het rioleringsstelsel door het dak heen laten gaan; de leidingen hangen nu aan het plafond van de P-garage en de grote Saturnwinkel die onder straatniveau gevestigd zit." Bestaande bomen in de straten bleven waar mogelijk bewaard. Op onderscheidende plekken werden leilindes geplant, die vanwege de lineaire blokvorm van de aaneengesloten kruinen goed pasten

De openbare ruimte fungeert als het cement tussen de verschillende grote bouwprojecten

in het smalle straatprofiel. In de nabije toekomst zullen op strategische plekken nog boombakken worden geplaatst met krentenboompjes, een soort die ieder seizoen een interessant beeld geeft. De afvalbakken in het hele gebied zijn van het model Constructo van Grijsen. Wat betreft de verlichting werd in de winkelstra-

Natuurstenen maatwerktrappen met relingen

ten een combinatie gemaakt van het Philips Hanze armatuur in een hangende opstelling en de Philips Berlin in een staande opstelling. De kleur van alle straatmeubilair en verlichting is donker RAL 7016 met een ijzerglimmer, afgestemd op de maatwerk natuurstenen elementen op de pleinen en de kade.

Bijzondere locaties, zoals oude pleinen of ruimten bij architecturale gebouwen, zijn geaccentueerd met een pleinprofiel. Hier zijn de straatbakstenen juist tegen de gevels aan gelegd en bestaat de bestrating uit granieten keien, in een gemêleerde, warme tint. Deze keien konden worden hergebruikt, afkomstig uit delen van de oude inrichting. Lubbers: "De keien geven die bijzondere plekken net even wat meer allure en zorgen tegelijkertijd voor aansluiting met het oude centrum." Bij de herinrichting werd in totaal maar liefst 14.000 m² verharding toegevoegd, waarmee de verharde oppervlakte van de openbare ruimte nu 35.000m² bedraagt. Het gebruik van natuursteen en een uitgemeten toepassing van volwassen bomensoorten, maatwerk straatmeubilair en lichtmasten met spots, resulteren in een mooi onderscheid tussen routing versus verblijfsgebied. Goed voorbeeld is de Oude Markt. Het voormalige plein werd merendeels in beslag genomen door een zitkuil gebouwd in de jaren '80. Om het plein praktischer en chiquer in te richten werden de niveaoverschillen omgedraaid en het verdiepte ge-

Het straatprofiel met leilindes en granieten meubilair

deelte opgehoogd. Aan de randen ontstonden zo vanzelf zitranden die Lubbers als zodanig kenmerkte door maatwerk Chinees hardsteen met houten zittingen toe te passen. Op het plein staan enkel één vierstamige, jongvolwassen moeraseik, een bestaande sculptuur en twee lichtmasten met Focal Spots van

Schröder. Meer verticale elementen waren volgens de landschapsarchitect niet nodig, en gezien de terrassen evenementenfunctie van het plein zelfs onwenselijk. "Hoe rustiger de openbare ruimte, hoe beter", verklaart Lubbers. "In het straatbeeld van pleinen en winkelstraten gebeurt vaak al meer dan voldoende."

Historische knipogen en trappartijen

Het maaiveld van de boulevard en de kade is bestraat met dezelfde

Bijzondere locaties zijn geaccentueerd met een pleinprofiel van natuurstenen keien

warmkleurige klinkers als de winkelstraten. Kenmerkende beeldelementen die Lubbers hier ontwierp zijn de natuurstenen kademuren, de trappen met transparante relingen en de grote tribunetrap. De muren zijn opge maakt uit langwerpige stenen in diverse diktes, gekloofd uit Belgisch

hardsteen. In een willekeurig patroon werden stenen van hetzelfde materiaal toegevoegd, maar met gezaagde kanten die daardoor een lichter oppervlak lijken te hebben. De laagste kademuur bevat een knipog naar de geschiedenis van Venlo, te zien vanaf het park op de dijk aan de overkant wanneer het licht de juiste hoek heeft. DS Landschaparchitecten deed geschiedenisonderzoek naar de namen die de stad in vroegere tijden droeg. Deze historische aanduidingen, waaronder Vennele en Venloe, zijn met dieper gelegen stenen in de onderste kademuur verwerkt. Als de wanden van een ware vesting zijn alle kademuren in een hellende hoek op het maaiveld is gezet. Het aantal graden van die hoek is hetzelfde als het historische stuk stadsmuur dat een stukje verderop bij de haven nog te zien is. Lubbers stond in nauw contact met de architect van het winkel- en wooncentrum dat deels op de kade is geplaatst. "Een goed voorbeeld is de manier waarop de verticale pijlers van zijn gebouw letterlijk opgaan in de hellende kademuur. Dit maakt de helling en de hoge mate van afwerking zichtbaar."

De kademuur is hellend op de kade gezet

De transparante relings langs de boulevard en trappen bevatten dezelfde subtiële historische verwijzing en hellen van het water af. Het frame, waarvan de voeten met stoere bouten zijn vastgezet aan het maaiveld, is van donker gecoat staal. Bovenop een balustrade van vergrijsd, onbehandeld maar geschaafd FSC hardhout. Tussen de houten balk en het stalen frame zijn staaldraden gespannen. Lubbers over zijn ontwerp: "Robuust en veilig, maar toch open. Dat is wel erg belangrijk op een locatie waar open zichtlijnen sfeerbepalend zijn." De relings werden op maat gerealiseerd door PEJ Smits scheepswerf te Velden. Vanaf het winkelcentrum voeren drie grote stenen trappartijen bezoekers naar de lager gelegen boulevard. Vanaf daar lopen meerdere kleinere, smallere trappen richting de kade. De treden zijn maatwerk, vervaardigd uit Chinees hardsteen. Het maatwerk meubilair, de traptraden en de stenen voor de muren werden ontworpen door Buro Lubbers en geproduceerd door Michel Oprey

en Beisterveld Natuursteen. De perfect passende plinten langs de randen van het maaiveld en deksloven langs de trappen en balustrades laten expliciet de hoge kwaliteit van afwerking zien. De grootste trap ontwierp Lubbers aan de kopse kant van de haven, gerealiseerd door Romein Beton. Door een heel geleidelijke afloop beslaat de trap een groot oppervlak. De treden zijn gemaakt van licht beton en verschillen steeds in breedte en hoogte. Op twee plekken aan de zijkant zijn verjongingen aangebracht om op- en afdalen makkelijk te maken. Reden voor deze vormgevingskenmerken is de functie van de trap als tribune bij evenementen, zoals de

Alle kademuren en relingen zijn in dezelfde hellende hoek op het maaiveld gezet als het historische stuk stadsmuur een stukje verderop

Stadsvisie Venlo aan de Maas

De herinrichting van de Maasboulevard maakt onderdeel uit van een grote stadsvisie voor het centrumdeel van Venlo aan de Maas. Behalve het Maasboulevardgebied ondergaan ook de Maaswaard, een hoogstedelijk deel van de stad inclusief uiterwaarden, en Q4, een binnenstedelijk herontwikkelingsproject in het vierde kwadrant van de Venlose binnenstad, een metamorfose.

opening van de Maasboulevard in september waarbij onder meer Acda en de Munnick een concert gaven op een drijvend plateau in de haven. Ramakers: "Afgelopen november haalden we hier Sinterklaas binnen. De ruimte heeft zich nu al bewezen als de perfecte locatie voor dergelijke manifestaties." Op een aantal van de betonnen treden staan de desbetreffende NAP niveaus te lezen. Niet enkel een leuk detail. De kade en tot op bepaalde hoogte de boulevard moeten Venlo

beschermen tegen hoog water. "Door de wisselende Maasstanden kunnen diverse gebieden onder water komen te staan", vertelt Ramakers. "Vorige winter stond het water nog zes meter hoger dan het basispeil. Daarom is hier de hele openbare ruimte zo ingericht dat alles bestand is tegen een langere tijd onder water."

NAP niveaus op de betonnen traptribune

Van parkeerplaats tot park

De grootste uitdaging van het plan was het creëren van een 'watervaste' verbinding tussen de Maasboulevard en Maaswaard. De parkeerplaats op de dijk aan de andere kant van de haven werd hiervoor getransformeerd tot een smal stadspark met een rechte fiets-wandelroute, ook wel de strip genoemd, die onder de spoorbrug doorloopt tot in Maaswaard en zo de twee stadsdelen verbindt.

Ook hier moest de materialisatie bestand zijn tegen water. Waar de dijk voorheen vanaf het water steil omhoog liep tot een geasfalteerde parkeervlakte, heeft de basis van het stadspark een natuurlijk en gelaagd verloop. Om de zoveel meter is een opstaande rand van zetstenen geplaatst zodat er horizontale plateaus zijn ontstaan. De plateaus en de linker kant van het park zijn ten behoeve van de waterbestendigheid, maar meer nog ten behoeve van de recreatiemogelijkheden in drogere tijden, bezaaid met gras. Een niet al te intensief maaibeeld moet er in de loop der tijd voor zorgen dat de uitstraling van de dijk mooi aansluit bij

de verderop gelegen uiterwaarden. Dat beeld wordt nog eens versterkt door de volwassen meerstammige wilgen die langs de strip zijn geplant, geleverd door Van Den Berk Boomkwekerijen.

Waar de dijk voorheen stijf omhoog liep tot de geasfalteerde parkeerplaats, heeft het stadspark een natuurlijk verloop met horizontale plateaus voor recreatie aan het water

De kop van de dijk op rechts is tijdens de herinrichting enkele meters afgegraven om zo de zichtlijn vanuit de hoge winkelpromenade over de rivier vrij te maken. Een zichtlijn die tevens kan worden bewandeld

Het groene stadspark op de dijk

in de vorm van een brug. Dit deel van de dijk is meer gecultiveerd vormgegeven en er zijn plannen om daar een kiosk te plaatsen met een seizoensbestemming. Vanaf de kop loopt de strip voor wandelaars en fietsers, kaarsrecht geasfalteerd over de dijk richting de Maaswaard. Alle bouwkundige elementen ter hoogte van de kade, de kiosk maar ook twee restaurants die in de kademuur aan de overkant gevestigd zijn, zullen uitgerust zijn met oplossingen waarmee zij zich hermetisch kunnen afsluiten tegen opkomend water.

Lubbers: "Omdat er veel budget was uitgetrokken voor de openbare ruimte in dit project hebben wij echt kunnen uitpakken. Dat zie je terug in de materialisatie en afwerking. Die aandacht komt de hele stad en al haar inwoners, bedrijven en bezoekers ten goede."

In de zomer van 2013 zal de herinrichting worden afgerond met de oplevering van de uitbreiding van het theater aan de boulevard als symbolisch sluitstuk.